

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED. Szerkesztőség: Somogyi ucca 22. I. em. Telefon: 13-33. - Kiadóhivatal, Könyvtár és jegyiroda: Aradi ucca 8. Telefon: 306. - Nyomda: Löw Lipót ucca 19. Telefon: 16-34. Távirati és levélcím: Délmagyarország Szeged.

Szombat, 1929 október 26

Ára 16 fillér

V. évfolyam, 236. szám

ELŐFIZETÉS: Havonta helyben 3-20 vidéken és Budapesten 3-60, külföldön 6-40 pengő. - Egyes szám ára hétfőnap 16, vasár- és ünnepnap 24 fill. Hirdetések felvétele tarifája szerinti. Megjelenik - évi 6 kivételével naponta reggel.

Dorozsmától Szegedig

A dorozsmai községházán, a hivatalos hirdetések elhelyezésére szolgáló táblán, hirdetés figyelmezteti a hadirokkantakat arra, hogy az egységes párt hivatalos jelöltjére szavazzanak, hirdetés figyelmezteti a hadirokkantakat, hogy a rokkantak szövetségéből ki fogják csapni azokat, akik Dénes Istvánra adják le szavazatukat.

Nem volt elég az, hogy odaadták fiatalágukat, egészségüket, odaadták dolgozó karjukat, erős lábukat, a szemük világát, — még a szavazatukat is oda kell adni? Nincs ennél a hirdetésménynél megdöbbentőbb kép s alig van cselekmény, amit az egészséges nemzeti közérzés inkább tarthatna nemzeti gyaláznak, mint ezt a plakátot. A háboru idején mennyi szó esett arról, hogy földet és választójogot kell adni a hazatérő hősöknek. Mi más jutalmat adhatott a nemzet küzdő fiainak, mi másképpen róhatta le háláját a harcosoknak s a harcban megrokkantoknak, mint ha jogot és kenyert ad nekik. Hogy a földhözjuttatás valósága s a földhözjuttatás ígérete között milyen távolság van, arról most ne essék szó. De azt nem tudjuk elfelejteni, hogy még Tisza István konzervativizmusa is hajlandó volt választójogot adni a Károly-csapatkeresztes hősöknek. Akkor választójogot ígértek a világháboru magyar katonáinak s most el akarják venni a választójogot a világháboru magyar rokkantjaitól. Mert az a fenyegetés, amelyik a dorozsmai községháza hirdetőtáblájáról hangzik el a rokkantakkal szemben, alig tekinthető másnak, mint a rokkantak választójoga elkobzásának. Ami kis földet, ami kis támogatást a rokkantak mégis kaptak, azt a rokkantak szövetsége járta, verkedte, fáradozta ki számukra. S most a rokkantak szövetségéből ki akarják zárni azokat, akik nem az egységes párt jelöltjére szavaznak, minden kedvezmény megvonásával akarják terrorizálni arra, hogy ne meggyőződésük, ne lelkiismeretük, hanem a rokkantak szövetségének határozata szerint gyakorolják ugynevezett alkotmányos jogukat.

Ki érdemli meg ebben az országban a választójogot, ha a rokkantak nem? Akik egészségüket, fiatalágukat, munkabírásukat áldozatul adták már a hazának, hogyan szabad azoktól még a meggyőződésüket s a lelkiismeretük nyugalmát is elkövetelni? A rokkantakat, ha a társadalom igazságos akarna lenni, minden köztehertől mentesíteni kellene. Akik az életüknek a legnagyobb értékével, karjukkal, vagy szemük világával adóztak, azoktól már több adót elfogadni nem is lenne szabad. Attól az egészséges ügget a harcukon elfogyasztották, azoktól ígthon ne követeljenek még fogyasztási adót. Ne jelvényekkel tüntessék ki a hadirokkantakat, ne egyenruhákba öltöztessék őket, az életükről gondoskodjanak.

Ami a mai napon a dorozsmai választáson végbement, az nem is izgatás, de lázítás a nyílt szavazás politikai rendszer ellen. A nyílt választás a legmezitlenebb hatalmi eszköz az uralom megtartására. Nyílt szavazás már csak Oroszországban és Magyarországon van egész Európa területén, kell-e ennél súlyosabb vád, kell-e ennél súlyosabb bizonyíték a nyílt szavazás rendszere ellen?

Azt mondotta a minap a miniszterelnök, hogy a törvényhatóságok titkos választási rendszerét most próbálja ki s ennek a próbátételnek a tanúságait a képviselőválasztásoknál is érvényesíteni kívánja. Am azt kérdezzük meg, azok után, amikor a dorozsmai választást megelőzték s amikor a dorozsmai választáson megtörténhetek, a rokkant szövetség terrorja s a rokkantak lelkiismereti szabadságának kisajátítása után kell-e még tanulságokat keresni, kell-e még tapasztalatokat gyűjteni a nyílt szavazás ellen.

S amilyen jelenségek a szegedi ajánlási ívek aláírása körül fölmerültek, azok mind hangos tiltakozások, a legerőteljesebb agitáció megnyilatkozásai a nyílt választás rendszere ellen. Láttunk szegény tisztviselőket, akiket hivatali följobbvalóik terelt az aláírási helyekre, láttunk városi uccaseprőket, akiket a köztisztasági hivatal vezetett a listák aláírásához, láttunk vasuti altiszteket, akik szegyenkeztve, kedvellenül, leverten teljesítették az ajánlási ívek aláírásával a kapott parancsot. Kinek telik öröme az ilyen alkotmányos jog-

ban, kinek válik díszére és hasznára az a jogkiterjesztés, mely a hivatalfőnökök jogát az alárendelt politikai jogának befolyásolására is kiterjeszti.

Igazuk van azoknak, akik minden alkotmányos harcot a titkos választójog kiküzdésével akarnak megkezdeni s akik a magyar polgárság legelső kötelességének a titkos választójog kikényszerítését tekintik. Mert az a tanulság Dorozsmán, az a tanulság Szegeden s az a tanulság az egész országban, ahol választás folyik, hogy *titkos választójog nélkül nincs alkotmányos élet*, titkos választójog nélkül csak üres látszatát lehet elképzelni az alkotmányosságnak s a polgári szabadságjogoknak. A magyar polgári ellenzék szétszórt tagjainak a titkos választójog követelésében kell összetalálkoznia.

Bethlen a külügyi bizottságban védekezett — a klerikalizmus, a feudalizmus és a reakció vádjai ellen

Szerinte az általános választójog nem liberális, hanem — szociáldemokrata követelés

Budapest, október 25. A képviselőház külügyi bizottsága ma délelőtt Pekár Gyula elnöklésével folytatta a múlt pénteken megkezdett ülést.

Walkó külügyminiszter válaszolt a múlt ülésen tett felszólalásokra. A vizumkényyszer kérdésében a kormány arra törekszik, hogy a vizumkényszert mindazokkal az államokkal szemben megszüntesse, amelyek Magyarországgal szemben lemondanak a vizumkényyszer alkalmazásáról. Egyelőre technikai előkészületekre van szükség.

A függő kérdések rendezését illetően, amely ezekre a már tárgyalás alá vett és továbbra is a rendes uton lebonyolítandó ügyekre a kormány olyan megegyezésre kívánna jutni, hogy a Magyarországot terhelő kötelezettségek teljesítése olyan időpontban történjék meg, amikor a jóvátételi annuitások fizetése már véget ért, vagyis 1943 után.

Baracs Marcell a Masaryk-féle nyilatkozatok ügyében igazat ad a miniszterelnöknek, hogy a kormánynak kell megszabnia azt az időpontot, amikor a szomszéd államokkal tárgyalásokat kezdhet. Kizártnak tartja azt a gondolatot és ebben is egyetért, hogy az optánssok kártérítési követelését összefüggésbe lehessen hozni a jóvátétel ügyével.

Kállay Tibor szükségesnek tartja, hogy az alkotmányos élet teljességéhez visszatérjünk

a revíziós gondolat érdekében is, mert vonzóerőt a magyarság mindenkori a szervező erővel gyakorolt, amely összefogást tudott biztosítani anélkül, hogy a szabadságjogokat egyidejűleg korlátozni kellett volna.

Lakatos Gyula és Kenéz Béla után Peyser Károly a leghatározottabban elítéli azt a törekvést, hogy az optánsügyből származó fizetési kötelezettségeket összekötésbe akarják hozni a jóvátételekkel.

Oszítja azt a felfogást, hogy a külügyi kérdésekben eredményesen fellépni csak akkor lehetünk képesek, ha belpolitikánkat megfelelően átalakítjuk.

A revízió kérdésében a szociáldemokrata párt a népszavazás elvi alapján áll, a szavazás tisztaságát azonban biztosítani kell.

Végül gróf Bethlen István reflektált a felszólalásokra. Azt hiszi, hogy a mai általános európai helyzet nagyon megnehezíti a jóvátételi kérdésnek hatalmi döntéssel való elintézését. Az optánsügy s az ehhez hasonló természetű más kártérítési ügy bevonását a jóvátétel kérdésébe lehetetlennek tartja, mert itt a külföldi államok magánfelekkel állanak szemben s a magyar kormánynak a magánfelek követelésétől nincs joga lemondani. Különben felelősséggel tartoznék a magánfelekkel szemben s kártérítési pöröknek tenné ki magát. Másfelől a szerződés megváltoztatását jelentené az, hogy ha megfosztanák állampolgárainkat a békeszerződésben biztosított joguktól, hogy igényeiket vegyes döntőbíróóság előtt érvényesíthessék. A külföldi propaganda előszeretettel hivatkozik éppen magyar közéleti személyiségekre olyan nyilatkozataira, amelyek hátrányos színben tüntetik fel a magyar politikai viszonyokat, hogy

itt klerikalizmus, feudalizmus és reakció van.

Ezzel szemben azt kell megállapítani, hogy ez egyszerűen nem igaz.

Az általános választójogot nem lehet azonosítani az alkotmányosság követelésével.

Kossuth Lajos liberális politikus volt s igazán liberátora volt az országnak, mégsem hozta be az általános titkos választójogot, holott ezt a gondolatot már előzően felvetették Angliában.

Az általános választójog nem liberális, hanem szociáldemokrata követelés.

— *Allítom, hogy nálunk alkotmányosság van —* mondotta a miniszterelnök — *és demokratikus irányban fejlődünk, de a fejlődés tempóját felelősségem tudatában nem merném olyan mértékben siettetni, mint ahogy ezt az ellenzék kívánja. Ez az egész nemzet problémája. Lehetetlen megengedni, hogy idő előtt végrehajtott átalakulások miatt a civódás színterévé tegyük a magyar politikai életet, mert ilyen civódások közt nem szentelhetjük erőnket a valódi nagy nemzeti problémák megoldására.*